

mation henimod rigere Forstaaelse og mere aandfuld Udvikling af de religiøse Sandheder.

Louise Nørhønd.

Bøger.

Knud Sjællandsfars Betragtninger

over

Aaret og Dagen

Udgivne af Vilh. Andersen.

(Nordisk Forlag.)

—0—

Det var et Par Dage, efter at „Aaret og Dagen“ var kommen ud. Jeg traf en bekendt, og paa mit Spørgsmaal: „Har du læst, Knud Sjællandsfars Betragtninger over Aaret og Dagen?“ — fik jeg det forbavsende Svar: „Nej Tak, jeg læser ikke Andagtsbøger.“ — Vedkommende havde bladet lidt i Bogen, set at den er delt i Afsnit efter Døgnet, og Aarets Tider, hvert Afsnit begyndende med en Salme eller et andet mere eller mindre religiøst Digt, og havde derefter lagt den ulæst til Side med et lille medlidende Suk: Herre Gud, en af de sædvanlige, kedelige, religiøse Andagtsbøger.

Svaret, som først forundrede mig, fandt jeg senere ganske rigtigt; „Aaret og Dagen“ er en Andagtsbog; den er ogsaa religiøs; men den er ingenlunde „en af de sædvanlige“, og den er heller ikke kedelig.

Den adskiller sig fra andre Andagtsbøger derved, at den er skreven af en Fritænker, der ingenlunde skjuler sine Tanker, men viser en ligefrem forbavsende Fortrolighed over for Offentligheden — ikke med Hensyn til, hvad han har oplevet, men hvad angaar hans Tanker om og hans Stemninger over for Livet.

Den er endvidere usædvanlig derved, at den er ganske udogmatisk og i høj Grad tolerant over for anderledes tænkende. Dette er nemlig ikke en simpel Følge af, at Forfatteren er Fritænker; thi i Fritænkernes Lejr, hvis der kan være Tale om Lejr i en saa broget og mangeartet Flok, findes der mange drabelige Dogmatikere og ofte en Intolerance, der i Bitterhed, Dømmesygge og Fanatisme paa ingen Maade er forskellig fra den, man kan træffe blandt Kirkens Tilhængere.

Knud Sjællandsfar lægger ikke Skjul paa, at han er brudt ud af Kirken, og hans Bog er et tydeligt og klart: „Ja“ — paa det Spørgsmaal, han stiller sig selv i Begyndelsen: „Er det muligt ud af Livet selv at udvikle en religiøs Opfattelse af Livet, der kan holde mig skadesløs for Tabet af en svunden Tids Katekismus og min Barndoms Salme?“

Han spørger ikke om den rette Tro, men kalder sig Borger i „Sandhedens Republik“, og Sandheden karakteriserer han saaledes: „Den er en Udvikling og ikke en Glose, en Proces og ikke et Resultat.“ Han udtrykker sit „Gudsforhold“ med al ønskelig Klarhed, naar han et Sted siger: „— — — Kun i mig selv finder jeg min Gud, min Gud og ingen anden. Jeg er et Menneske, og det højeste, jeg formaar, er at gøre mig hellig, at lade Gud blive Menneske i mig. Anden Helliggørelse kender jeg ikke. Overalt, hvor jeg tror at have frembragt et Gudebillede, er det dog kun et Menneskeværk, jeg har skabt;“ men han haaner eller foragter ikke dem, der finder Svar paa deres inderste Trang i Kirkens Lære og tilbøder dens Gud; han bøjer sig tværtimod dybt for dem, siger bl. a.: „Jeg har truffet dybere Livskunstnere iblandt de Kristne, som Synden nedbøjer, og Angeren oprejser, end iblandt dem, der gør Profession af en goetheske Harmonilære — jeg har i det hele truffet nogle af de bedste Mennesker, jeg kender, iblandt de kristne, og jeg kan paa mit nuværende Trin af Udvikling ikke tænke mig noget højere Forbillede i Livets Helliggørelse end Jesus Kristus.“

Den røde Traad i Knud Sjællandsfars Betragtninger er tillidsfuld Hengivelse til Livet — til hver Dags Liv med alt, hvad det bringer af Glæde som af Sorg, af Hvile som af Møje; han har en inderlig Forstaaelse af, at det ikke saa meget kommer an paa, hvad der møder mig i Livet, som paa, hvordan jeg møder Livet, i hvilket Forhold jeg stiller mig til det. Og Knud Sjællandsfars Forhold til Livet er Hengivelse; Selvhengivelse er for ham Livets Maal

og Mening; hver Morgen „hilser han Livets Lys med oprejst Hoved“ og lover og giver sig til Livet paa ny — eller han ønsker at gøre det, „hver Morgen at melde mig paa Arbejdspladsen og byde Livet Haanden og bedø til, at jeg ikke blev afvist.“

Bogen er, som Forf. selv siger, skreven med et aabent Sind og en hurtig Pen i en Sommerferie, og den bærer tydeligt Præg heraf; den er ret egentlig en Sommerferiebog, en Andagtsbog for Sommerferiemennesker, for de harmoniske Naturer og de „idylliske“ Sind. for dem, der har faaet deres Lod paa Livets Lysside; men for dem, der ikke blot Af Bøger og Beskrivelser kender Livet, som det leves paa Skyggesiden i Nød og Nedværdigelse og Fortvivelse, i hvis Øren Menneskelivets Disharmonier har lydt, saa de aldrig rigtig forvandt Smærten derved, for dem er Knud Sjællandsfars Betragtninger ikke en fyldstgørende Andagtsbog; i hvert Fald kun brugelig i deres Livs Sommerferietider.

Ganske vist kender Forf. ogsaa noget til „de bange Tider“ og „det syge Mod;“ men det er hastigt forbigående Skygger for ham, og han finder hurtigt ud i Solens Lys og Varme igen. Han har ogsaa i Nattens Stilhed hørt det, „som om der endnu stadig kaldtes paa mig dybere, inderligere, længere inde fra;“ men Kaldet fylder ham ikke med Forventning; det gør ham urolig og fredløs; dog forstaar han, at „i denne Fredløshed er min Sjæls Frelse, min Udvikling, mit Liv.“

Han „vilde føle det som en Herlighed at kunne trække Vejret i en saadan Uendelighedsfølelse som den, hvori Forf. af „Aftenhøjtid“ lever og aander;“ men han kommer dog til det Resultat, at den Uendelighedsfølelse, som Staffeldt udtrykker i Verset:

O, hvor bliver let, hvad mig nedtyngte!
O, hvor lidet, hvad opløst mig!

er en Indvielse til Døden. Staffeldt vilde vist ryste paa Hovedet ved denne Fortolkning, og saa vilde han maaske se lyst og klart paa Knud Sjællandsfar og sige: Nej, min Ven, du mangler ikke „Organet;“ men det er ganske vist ikke bleven udviklet endnu; det hører med til de bundne og slumrende Kræfter i dig.

Selv om Knud Sjællandsfars Instrument saaledes ikke magter alle Menneskelivets eller Menneskesjælens Melodier, (han holder sig fortrinvis til de lyse Toner,) saa er det dog nok værd at lytte til hans Musik; thi paa en fin og inderlig Maade tolker han meget af det, der mere eller mindre bevidst rører sig i os alle, og det er en ganske særegen Nydelse at se det saa klart og ejendommeligt udtrykt, som det ofte lykkes Forfatteren; han har et mærkelig varmt og sympatetisk Blik og et aabent Øje for Hverdagslivets mange smaa Lysglimt, som gaar de fleste forbi. Han har Fortolkningsevne; men han har ogsaa noget at tolke, thi han har med Sibbern erkendt, at „der er underfuld Livs-Musik nok overalt; man skal kun vorde stille i sig og lytte derved.“

Helene Berg.

Carl E. Simonsen: *Thi kendes for Ret.*

En Hverdagshistorie.

(V. Pios Forlag.)

Inger Marie, en i alle Maader pæn og net Pige, er trolovet med en Sømand, som i lange Tider intet har ladet høre fra sig; hun ved derfor ikke, enten han er levende eller død, kommer tilbage til hende eller bliver derude. Og nu sidder hun ene igen med sin Længsel og sin Ungdom, føler Tiden gaa uden rigtigt Indhold — ret meningsløst. Saa kommer Fristeren i Form af en letfærdig Veninde, der bringer hende sammen med et Mandfolk, som de er flest: Brutal i sin Drift, og ganske og aldeles ligegyldig, „Kæresten“ og hendes Skæbne, saa snart den er tilfredsstillet. Inger Marie føder et Barn, der synes at være dumpet ned til hende ligesom af en Fejltagelse, og som hun snarest hader. Det er jo en Hindring, ihvor hun saa vender sig. Og da den vigtige Kæreste, Sømanden, melder sin Tilbagekomst, fødes med det samme det lille Væsens Dom. Moderen dræber det — for at blive lykkelig. Men Forbrydelsen opdaget — naturligvis — Barnemordersker: findes jo altid, hvorimod Voldtægtsmænd mærkelig sjældent findes. — og Inger

Marie bliver straffet med Indespærring i 16 Aar. Dette er Historien. Var den fortalt saaledes som saadant bør fortælles: Flammende af Indignation, gennembævet af Medfølelse, der greb Læseren, saa var den ogsaa et Ord i rette Tid. Som den nu er, falder den mat ud. Hvad Forf. vil er godt; hvad han yder, er det desværre ikke.

Indtil videre.

Naturen.

*Nu skinner Solen med Varme
paany i det taagede Nord.
Stilned er Stormenes Larme.
Forventningens lyttende Tavshed
gaar sin Gang over Jord.*

*Nu lysner Luften og letter
saa blaanende blaa og ren.
Græsset grønnes og tætter,
og Blade og Blomster bryder
duftende frem af hver Gren.*

*Forbi mine Fødder vælder
en Bæk i sit rislende Løb,
Påens Grene sig hælder
udover Vandet og spejler
Knoppernes pelsede Svøb.*

*Smaa vævre Fisk sig skyder
opunder Strømmens Krus,
undrende ser de, der flyder
forbi dem et kunstigt snoet
dansende Sneglehus. —*

*Hvor kan saa ofte vi glemme
din Omhed mod os, o Jord,
moderligt blidt din Stemme
du veksler, imens du taler
alle de dulmende Ord.*

*Og se, du har glemt min Klage,
som ofte var ond og tvær,
blot jeg kommer tilbage,
Du ta'r mig i Favnen og hvisker,
altid har Du mig kær.*

*Lad, Moder, mit Hoved mig hvile
ind ved dit varme Bryst.
Jeg ser dine Læber smile,
din Visdom, Moder, er evig,
evig dit Barn til Trøst.*

Sigurd Swane.

Syv Gange ti Aar.

De af vore Læsere, der har set Anna Hjort ved Dsk. Kvds. Fællesmøder med ungdommelig Livlighed deltage i Forhandlingerne eller har set hende paa Kontoret arbejde Time efter Time med en endnu mere forbavsende Ihærdighed, vil næppe tro, at hun den 19de ds. fyldte 70 Aar; og naar de hører, at det dog forholder sig saaledes, vil de sige, at det er ikke Aarene, der afgør, om et Menneske er ungt eller gammelt.

Anna Hjort, Datter af den bekendte Sprogmand, Peder Hjort, hører til en kraftig og dygtig Slægt. Selv har hun i sin Blomstrings-tid arbejdet saa stærkt som nogen; men hun har forstaaet at skifte Spor saa tidlig, at hun kunde tage fat med aandelig og legemlig Friskhed paa en ny Gerning, ny for saa vidt den førte hende fra det private Liv ud i det offentlige, der, hvor man trænger saa haardt til Arbejdere, og dog ikke anderledes, end at der netop var Brug for alle hendes tidligere indhøstede Erfaringer. Som Kasserer i Dsk. Kvdsf. har vor gode gamle Regnelærerinde forstaaet at forvandle $\frac{1}{2}$ til $+$, ligesom Fæstekontoret trives paa det bedste under hendes Ledelse, og som Forstander for Husmødreforeningen kan hun overfor de smaa københavnske Pigebørn anvende al den Moderlighed, der i gamle Dage har saa mange af os over Eksaminensarenes Genvordigheder.

Sin pædagogiske Erfaring — som A. H. endnu stadig opfrisker som Lærerinde ved N. Zahles Skoler — faar hun Anvendelse, for i Skolekommissionen ved Haderslevs Skole. — Gid mange af vore dygtige, arbejdende Kvinder vilde gøre som hun, og gid vi maa beholde hende længe der, hvor hun nu er, og hvor hun virker til Gavn og Glæde for saa mange.

Det siger sig selv, at hendes Hjem paa Festdagen fyldtes af Gratulanter, Gaver og Blomster. Særlig kan nævnes en udmærket

smuk Vase med en pragtfuld Callabuket fra „Kvindernes Adresse“, for hvilken A. H. har gjort et meget stort Arbejde.

Hedevig Rosing.

af
Eline Hansen.
(Sluttet).

Ved Dødstummeskolen falder Fru Rossings Hovedgerning. Norge havde den Gang en Døstummeskole i hvert Stift, og Fru Rosing blev ansat ved Balchens Skole i Kristiania 1872.

Det var et nyt Felt at komme ind paa, thi kun lidet kendte hun til Døstummeundervisningen forud; et Par Gange havde hun overværet Eksamen i Kellers Anstalt i København og havde ellers bære læst lejlighedsvis derom i Aviser, bl. a., at unge Mennesker fra Balchens Skole var bleven Studenter, eksaminerede blandt de hørende paa Universitetet. Det var derfor med spændt Interesse, hun optog dette nye Arbejde. Instituttetsbestyrer Balchen var hende en udmærket Vejleder og i 8 Aar blev hun paa Skolen paa Schaffeløkken. Her lærte hun at kende den unge døde Student Havstad, som er bleven hendes Ven og „Vaabenbroder“ i Kampen for de døves Sag. Da der efterhaanden meldte sig flere Elever, end Skolen kunde optage, dukkede Ønsket om selv at oprette en lille Skole op hos hende. Blandt Børnene var der ikke saa faa, som var udmærket begavede, og andre, som derimod var stakkels, aandelig forkrøblede Børn. Idealet for Fru Rosing blev da en Sondring efter Udviklingstrin og smaa Skoler eller rettere Hjem, hvor Børnene kunde komme under aandelig Paavirkning blandt hørende og talende Mennesker. Disse Anskuelser fik hun bestyrket paa en Stipendiarejse, hvor hun besøgte mange Lande i Europa og lærte meget.

Her fik hun ogsaa Øje for den rene Talemetodes Fortrin — det vil sige Tale uden Tegn. Fru Rosing ejede et lille hvidmalet Hus i Briskeby, den Gang uden for Kristiania, nu i Kristianias „Westend“; som en mærkelig Løvning ligger det omgivet af nye store Huse og Villaer lige over for Uranienborg Kirke. „Lille Bloksbjerg“ kaldes det i Modsætning til store „Bloksbjerg“, der ejedes af Familien Thaulow. Her aabnede Fru Rosing med Statsunderstøttelse et Skolehjem for døve efter sit eget Hoved. Hun begyndte med een Elev, men havde snart saa mange, som Huset kunde rumme. Kun et Par Aar fik hun Lov til at arbejde i Ro.

Den nye Ordning fordrede som Betingelse for Statsunderstøttelse, at Skolen skulde optage 80 Elever med Børlig for 30. Fru Rosing maatte derfor leje Hus, og det nye Hjem blev „Højen“ et smukt gammelt Patricierhjem liggende i en stor Have ved Foden af „Sct Hanshaugen“. Ogsaa dette er nu forandret, „Højen“s Have har givet Plads for et Net af Gader. Her virkede Fru R. fra 1884 til 95. Skønt et Hjem med 30 Børn ikke egentlig er noget Hjem, forstod hun dog at gøre det godt for for de mange, saa Hjemfølelsen var over dem; Kærlighed og Mildhed raadede der, og hun forstod at bevare noget af Patricierhjemmets Skønhed over Arbejdet og Beboerne. Her kom hendes trofaste Hjælp og Støtte gennem mange Aar, Ernestine Andersen til hende; hun blev hendes højre Haand og er knyttet til hende for Livstid. Frk. Andersen blev ansat som Inspektrice for Internatet, hvor hun fik stor Indflydelse paa Børnenes Opdragelse og Trivsel, og hvor hun formaaede at gøre det hyggeligt for store og smaa. Fru Rosing var selv den utrættelige Arbejder, der holdt ud fra Morgen til Aften. Naar alle var til Ro paa „Højen“, fandt man hende ved Skrivebordet til langt ud paa Natten. Man omgikkes nemlig i Stortinget med en Omordning af Døveskolen, hvorved man lovede sig store Besparselser, man vilde samle alle døve i to store Skolekomplekser, et i Kristiania, og eet i Trondhjem; men herved tilintetgjordes enhver Tanke om Skolehjem.

Fru Rosing holdt paa Optagelse hvert andet Aar, hvorved der vilde opnaas en bedre Deling af Eleverne efter Begavelse samt andre Fordele. Autoriteterne holdt paa aarlig Opta-